

Związki frazeologiczne ze zwierzętami

Zadanie: Wybierz prawidłową odpowiedź (A, B lub C).

1. Mieć ... w nosie, czyli być w złym humorze, złościć się bez wyraźnego powodu.
A - osy
B - muchy
C - komary
2. Jedna ... nie czyni wiosny = nie należy wyciągać pochopnych wniosków na podstawie pojedynczych faktów.
A - jaskółka
B - sójka
C - sroka
3. Zachowywać się jak ... w składzie porcelany, czyli niezgrabnie się poruszać, potracając lub przewracając różne rzeczy.
A - puma
B - słoń
C - nosorożec
4. Być powolnym jak ...
A - mucha
B - hipopotam
C - żółw
5. Drzeć z kimś ..., czyli kłócić się, awanturować.
A - prześcieradła
B - koty
C - psy
6. Wyświadczyć komuś ... przysługę, czyli zrobić przysługę przynoszącą szkodę temu, komu chciano przysłużyć.
A - niedźwiedzią
B - końską
C - krowią
7. Patrzyć jak ... w gnat, czyli patrzeć bezmyślnie, długo w jeden punkt.
A - wrona
B - sroka
C - zając
8. Mieć ... w kieszeni, czyli być skąpym, chytrym.
A - myszkę
B - jaszczurkę
C - węża
9. Płakać się jak ..., czyli płakać bardzo mocno, rzewnie.
A - koza
B - bóbr
C - baran
10. Zapuszczać ..., czyli zaglądać gdzieś ukradkiem, podglądać.
A - łabędzia
B - żurawia
C - czapłę
11. Pisać jak ... pazurem, czyli pisać brzydko, niewyraźnie.
A - kogut
B - lew
C - kura

12. Być ślepym jak ...

A - kret

B - sowa

C - nietoperz

13. Wylewać ... łzy, czyli okazywać nieszczerzy żal.

A - gorzkie

B - mokre

C - krokodyle

14. Być jak ... ogrodnika – mówimy tak o kimś, kto nie pozwala innym z czegoś korzystać, mimo że sam tego nie używa;

A - pomocnik

B - pies

C - dąb

15. Rządzić się jak szara ..., czyli rządzić się, nie licząc się z nikim ani z niczym, narzucać wszystkim swoją wolę.

A - myszka

B - gęś

C - kotka

16. Uparty jak ...

A - osioł

B - koń

C - krowa

17. Wierny jak ...

A - pies

B - kot

C - żółw

18. ... mózdzek to określenie osoby, którą uważa się za głupią.

A - kurzy

B - ptasi

C - szcurzy

19. Potulny jak ..., czyli ktoś bardzo łagodny.

A - baranek

B - owieczka

C - piesek

20. Czuję się jak ... w wodzie! = czuję się w czymś lub gdzieś znakomicie.

A - ryba

B - rekin

C - przynęta

Formalny podział związków frazeologicznych:

1. **zwroty** - są to połączenia czasownika z innymi częściami mowy, np. *dać za wygraną*.
2. **wyrażenia** - składają się zwykle z rzeczownika i przymiotnika, np. *żelazny repertuar, syzyfowa praca*
3. **frazy** - mają postać zdań lub wypowiedzeń bez orzeczenia, np. *Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta.*

Ćwiczenia

1. W podanych zdaniach podkreśl związki frazeologiczne (zwroty, wyrażenia).

- a) Moja nowa koleżanka, którą poznałem wczoraj w pociągu, to ósmy cud świata.
- b) Moja córka patrzy na świat przez różowe okulary, we wszystkim znajduje coś optymistycznego.
- c) Maciek jest chodzącą encyklopedią - zna odpowiedź na każde trudne pytanie.
- d) Księgarnia „Pan Tadeusz” oferowała do sprzedaży białe kruki w atrakcyjnej cenie.
- e) Jestem zielona z algebry. Matematyka to dla mnie czarna magia.

2. W każdym z tych związków frazeologicznych występuje błąd. Znajdź go i popraw.

- a) biała owca
- b) żółty jak burak
- c) bujać w niebie
- d) pięta Heraklesa
- e) znać się jak łyse słonie
- f) uparty jak byk
- g) kraina mlekiem i winem płynąca

3. Połącz frazeologizm z odpowiednim znaczeniem.

- a) tajemnica poliszynela
  - b) znać się jak łyse konie
  - c) bajońskie sumy
  - d) klamka zapadła
  - e) zbijać bąki
-
- 1) bardzo dużo pieniędzy
  - 2) próżnować, leniuchować
  - 3) znać się bardzo dobrze
  - 4) rzekoma tajemnica, znana wszystkim od dawna
  - 5) stało się coś, czego nie da się odwołać

Zadanie 1.

Poprawcie błędnie użyte frazeologizmy.

- a) Matka musiała świecić zębami za syna.
- b) Wujek Adam ma jelenia na punkcie swojego samochodu.
- c) Nie pal za sobą wszystkich drzew.
- d) Na święta koledzy zafundowali mi jakąś dziwną rzeźbę do salonu. Niestety, pasowała tu jak osioł do karety.
- e) Jurek ma kleszcza w kieszeni, więc nie proś go o pieniądze.
- f) To prawdziwy niedźwiedź w owczej skórze. Na zewnątrz czarujący i sympatyczny, ale pod tą maską kryją się wyrachowanie i bezwzględność.

Zadanie 2.

Zaznacz literę P przy frazeologizmach oznaczających zjawisko pozytywne, N – przy zjawiskach negatywnych.

1.	mieć kielbie we łbie	P	N
2.	jak słoń w składzie porcelany	P	N
3.	czarny koń	P	N
4.	czuć się jak zbity pies	P	N

Zadanie 3.

Połącz związki wyrazowe z ich znaczeniem (Fischer, Hajduk, 2014).

1. kapuściana głowa

2. ma olej w głowie

MĄDRY

3. ma sieczkę w głowie

4. ma głowę nie od parady

NIEMĄDRY

5. nie grzeszy mądrością

6. ma głowę na karku

Zadanie 7.

W poniższym tekście odszukaj frazeologizmy, a następnie zastąp je wyrazami (lub związkami wyrazowymi) niestanowiącymi związków frazeologicznych.

Marek to tęga głowa. Z łatwością rozwiązuje zawile równania, niczym chodząca encyklopedia zna odpowiedzi chyba na wszystkie pytania z zakresu przyrody, matematyki, literatury i sztuki.

Nadmiar wiedzy oraz to, że Marek urodził się pod szczęśliwą gwiazdą, sprawia ją jednak, że chłopak często puszy się jak paw. Nie można normalnie zamienić z nim słowa, gdyż ma się wrażenie, że on od razu chce nas zbić z pantafiku.

Nieraz zastanawiam się, jak pokazać mu, że i ja mam trochę oleju w głowie i że nie pozwolę sobie w kaszę dmuchać. Niestety to, że trzyma mnie na dystans, hamuje

moje poczynania. Zamieniam się wówczas w szarą myszkę, która zamiast powiedzieć, co jej leży na wątrobie, zamyka się w sobie. Niewykluczone, że kiedyś wygarne mu wszystko prosto z mostu. Jednak póki co musi upłynąć dużo wody w rzece, nim zbiorę się na odwagę.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....